

Sygn. akt III AUa 1391/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jerzy Andrzejewski (spr.)
Sędziowie:	SSA Maria Sałańska - Szumakowicz SSA Barbara Mazur
Protokolant:	st.sekr.sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2016 r. w Gdańsku

sprawy E. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 3 czerwca 2016 r.,
sygn. akt VIII U 1032/16

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

SSA Maria Sałańska – Szumakowicz SSA Jerzy Andrzejewski SSA Barbara Mazur

Sygn. akt III AUa 1391/16

UZASADNIENIE

E. K. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z dnia 28 stycznia 2016 roku odmawiającej mu prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał prac w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy

o emeryturach pomostowych. Do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach organ rentowy nie uwzględnił okresu od 2 listopada do dnia 31 grudnia 2015 roku, ponieważ pracodawca nie złożył za ubezpieczonego zgłoszenia o pracy w warunkach szczególnych oraz nie odprowadził składek na Fundusz Emerytur Pomostowych. Jednocześnie odmówił przyznania prawa do emerytury na podstawie przepisu art. 4 w zw. z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ na dzień 1 stycznia 2009 roku nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o

szczególным charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 wynoszącego co najmniej 15 lat. Odwołujący wskazał, że przez 18 lat, 4 miesiące i 24 dni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace maszynisty żurawia wieżowego i samojezdnego.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując stanowisko przedstawione w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku wyrokiem z dnia 3 czerwca 2016 roku zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 stycznia 2016 roku (pkt 1) oraz stwierdził, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (pkt 2). Swoje rozstrzygnięcie Sąd ten oparł na następujących ustaleniach faktycznych i prawnych.

E. K. (ur. (...), nie pozostaje w stosunku pracy) w dniu 13 stycznia 2016 roku złożył wniosek o emeryturę pomostową. W toku postępowania przed ZUS udowodnił 36 lat, 4 miesiące i 6 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 18 lat,

6 miesiące i 24 dni pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W okresie od 14 lutego 1977 roku do dnia 28 lutego 2003 roku zatrudniony był w (...) S.A.

w G.. W tym czasie, w okresie od 14 lutego 1977 roku do dnia 11 czerwca 1986 roku, od 13 września 1986 roku do dnia 7 listopada 1990 roku, od 27 lutego 1995 roku do dnia 30 listopada 1995 roku, od dnia 1 lipca 1998 roku do dnia 26 września 1999 roku, od 1 października 1999 roku do dnia 15 października 2000 roku, od 20 lutego 2001 roku do dnia 20 grudnia 2002 roku oraz od 7 stycznia do dnia 28 lutego 2003 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę operatorów żurawi wieżowych, do obsługi których są wymagane uprawnienia kategorii (...) zajmując stanowisko maszynisty żurawia samojezdnego i wieżowego.

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach ubezpieczeniowych i zeznań ubezpieczonego. Sąd ten podkreślił, że pozwany nie kwestionował faktu wykonywania pracy przez ubezpieczonego w charakterze operatora żurawia, co prawda okoliczność ta nie została potwierdzona zaświadczeniem stosownym do ustawy o emeryturach pomostowych, a jedynie zaświadczeniem sporządzonym stosownie do Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku, to jednak stanowiska zajmowane przez ubezpieczonego są tożsame.

Sąd I instancji podkreślił, iż zasadne jest stanowisko pozwanego, że ubezpieczony nie wykazał pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych po 31 grudnia 2008 roku. Jednak stosownie do treści przepisu art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do tej emerytury przysługuje również osobie, która po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, oraz spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12

i w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Tymczasem odwołujący w dniu wejścia w życie ustawy posiadał staż pracy o jakim mowa

w przepisie art. 4 pkt 2 w/w ustawy. Pracował on ponad 15 lat w charakterze maszynisty żurawia samojezdnego i wieżowego, co potwierdza świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych z 4 marca 2003 roku złożone już w czasie postępowania przed organem rentowym oraz jego zeznania. Zajmowane przez niego stanowisko pracy ujęte zostało w pkt 12 Wykazu prac o szczególnym charakterze - załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy uznał, że odwołujący spełnia wszystkie przesłanki z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku. W pkt 2 wyroku Sąd ten orzekł, iż organ rentowy, stosownie do art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, albowiem dysponował niezbędną dokumentacją do prawidłowego ustalenia charakteru pracy ubezpieczonego w spornych okresach i nie kwestionował faktu wykonywania pracy przez ubezpieczonego jako operatora żurawia wieżowego.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy zaskarżając go w całości i domagając się jego zmiany i oddalenia odwołania oraz zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego za II instancję według norm przepisanych, ewentualnie jego uchylenia i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Pozwany zarzucił naruszenie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych oraz art. 233 k.p.c. i art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez błędną ocenę materiału dowodowego i stwierdzenie, iż ubezpieczony spełnia warunki do przyznania prawa do emerytury pomostowej.

W ocenie pozwanego Sąd Okręgowy nie przeprowadził postępowania dowodowego na okoliczność ustalenia charakteru pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach w rozumieniu pkt 12 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Sąd nie ustalił, czy ubezpieczony wykonywał prace operatorów żurawi wieżowych do obsługi których są wymagane uprawnienia kategorii (...) lub równorzędne, bądź też czy był on operatorem dźwignic portowych lub stoczniowych. Ze świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 4 marca 2003 roku okoliczności te również nie wynikają. Organ rentowy wskazał, iż nie przedłożenie zaświadczenia o wykonywaniu pracy w rozumieniu art. 51 ustawy jest równoznaczne z kwestionowaniem stanowiska pracy ubezpieczonego przez pozwanego.

W odpowiedzi na apelację odwołujący wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. Odwołujący przedłożył także zaświadczenie o posiadaniu uprawnień kategorii (...) i wniósł o przeprowadzenie z niego dowodu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego, w świetle uzupełnionego materiału dowodowego, skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

Organ rentowy trafnie podnosił, iż warunkiem przyznania prawa do emerytury pomostowej dla osoby, która po dniu 31 grudnia 2008 roku nie kontynuowała pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych jest uznanie, że dotychczasowy staż pracy w warunkach szczególnych można zakwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (por. wyroki Sądu SN z dnia 13 marca 2012 roku, II UK 164/11, OSNP 2013 nr 5-6, poz. 62; z dnia 22 lipca 2013 roku, III UK 106/12, LEX nr 1555688; z dnia 4 grudnia 2013 roku, II UK 159/13, LEX nr 1405231). Sąd Okręgowy zaś w powyższym zakresie nie poczynił kategoriycznych ustaleń poprzestając na stwierdzeniu, że ubezpieczony w spornym okresie pracował jako operator żurawi wieżowych i samojezdnych, nie ustalając czy wnioskodawca faktycznie posiadał uprawnienia kategorii (...) i na jakiego rodzaju żurawach pracował w całym okresie zatrudnienia.

Ustawa o emeryturach pomostowych zawiera węższy zakres prac kwalifikowanych jako prace w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze niż rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lipca 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Przepisy w/w rozporządzenia jako prace w warunkach uznawały m.in. prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych, natomiast przepisy resortowe precyzowały te prace jak np. prace operatorów koparek i pogłębiarek jedno i wielonaczyniowych; prace maszynistów żurawi samojezdnych, wieżowych, szynowych; prace maszynistów walców drogowych oraz maszyn do produkcji i rozścielania mas bitumicznych. Tymczasem załącznik nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych wymienia wyłącznie prace operatorów żurawi wieżowych

i to takich, do których wykonywania potrzebne są uprawnienia kategorii (...) lub równorzędne oraz prace operatorów dźwignic portowych lub stoczniowych. Dlatego też dla ustalenia czy wnioskodawcy przysługuje prawo do emerytury pomostowej konieczne było uznanie, że przez okres co najmniej 15 lat pracował on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako operator żurawia wieżowego i posiadał specjalne uprawnienia do wykonywania tego rodzaju prac lub też operator dźwignic portowych oraz stoczniowych.

Odwołujący co prawda do odpowiedzi na apelację załączył kopie uprawnień do obsługi żurawi (...), (...) i dźwignic ale jak wyjaśnił sam ubezpieczony były to kopie dokumentów wydanych w zamian za wcześniejsze dokumenty, które z kolei uprzednio wydane zostały przez inny podmiot. Dokumenty te nie wskazywały od jakiej daty ubezpieczony nabył uprawnienia do obsługi żurawi wieżowych. Celem wyjaśnienia istotnej dla rozstrzygnięcia niniejszy sprawy kwestii, Sąd Apelacyjny przeprowadził dowód z uzupełniającego przesłuchania odwołującego, w trybie art. 382 k.p.c., który zeznał, iż uprawnienia kategorii (...) uzyskał w 1983 roku. Ubezpieczony zeznał przy tym, że po 1983 roku do jego podstawowych obowiązków należało kierowanie i obsługa żurawi samojezdnych, a obsługą żurawi wieżowych zajmował się w razie potrzeby i gdy nie było pracy dla operatora żurawia samojezdnego. Sąd Apelacyjny wielokrotnie pytał odwołującego o to od kiedy posiada uprawnienia kategorii (...) i jakie żurawie obsługiwał przez cały okres zatrudnienia w (...) S.A. w G.. Odwołujący rozumiał kierowane do niego pytania i analogicznych odpowiedzi udzielił gdy pytania zadawał mu jego pełnomocnik. Zeznania odwołującego były logiczne i zrozumiałe, a w świetle ujawnionych przez niego okoliczności nie ulega wątpliwości, iż w przez cały okres swojej aktywizacji zawodowej nie pracował on stale i pełnym wymiarze czasu pracy jako operator żurawi wieżowych. Co prawda praca, którą wykonywał kwalifikowała się jako praca w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (...) to jednak w żadnym razie nie można było uznać jej za pracę o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż praca operatora żurawia samojezdnego nie została ujęta w załącznikach do ustawy o emeryturach pomostowych. Tym samym uznać należało, że odwołujący nie spełniła wszystkich obligatoryjnych przesłanek z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, mianowicie nie wykonywał on prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wnioskodawca nie spełniał także łącznie wszystkich przesłanek z art. 4 w/w ustawy.

W świetle art. 4 pkt 2 i 5 w zw. z art. 3 ust. 7 ustawy, do wymaganego przez nią stażu przypadającego przed dniem jej wejścia w życie, tj. przed 1 stycznia 2009 roku, wlicza się okresy pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu zarówno art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jak i art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach, jednakże przyznana prawa do emerytury pomostowej jest w tym przypadku obwarowane koniecznością świadczenia pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy po dniu 31 grudnia 2008 roku. Odwołujący tej przesłanki także nie udowodnił o czym prawidłowo rozstrzygnął Sąd I instancji, a co na etapie postępowania apelacyjnego pozostawało poza sporem.

W tych okolicznościach Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok o czym orzekł na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

SSA J. Andrzejewski SSA M. Sałańska-Szumakowicz SSA B. Mazur